

Ekoloji cəhətdən sağlam mühit yaratmaq üçün çalışır. Bunu maarifləndirmə işləri aparmaqla, motivasiya verməklə həyata keçirir. Düşünür ki, hər bir insan ən geci məktəb yaşlarından özünə nəzarət edə bilsə, ekologiyanın çirkənlənməsinin qarşısı alınar, gələcək üçün daha təmiz ətraf mühit yarada bilərik. Onun sözlərinə görə, bunun üçün hər bir insanın ictimai vəkilliyi olmalıdır: "Azərbaycan həqiqətən də biomüxtəlifliyinə görə dünyanın ən zəngin bölgələrindən biridir. Belə kiçik ərazidə bu cür zəngin təbiət nadir bir haldır. Biz təbiətimizin dəyərini bilməli və qorumalıyıq".

Müsahibimiz "Eko youth" layihəsinin rəhbəri Elnur Şabanzadədir.

Əvvəlcə müsahibimizi tanıyaq.

Gəncədə anadan olub. Orta təhsilini bitirdikdən sonra Azərbaycan Texnologiya Universitetinə qəbul olunub. Hazırda ARB televiziyasında, xəbərlər departamentində montajçı vəzifəsində çalışır. Müsahibimiz aktiv fəaliyyəti ilə orta məktəb illərindən həm-

məmnunluqla kifayətlənməyi öyrətdi. Könüllülük ürəkəndən gələn bir hissdır, hətta gündəlik həyatımızda da könlümüzə gələn yaxşılıq və hörməti göstəririk. Bunlar gözəl hisslərdir. Hər zaman insanlar deyirlər ki, kim nə əməl edirsə, onun qarşılığını görür. Biz də könlümü olaraq siddiq-ürəklə, heç bir mənfəət güdmədən gördüyümüz işin qarşılığını nəinki bir dəfə, hətta dəfələrlə, həyatımız bo-

saat müddətində "Ekologiya və onun qorunması", "Ekoloji hüququn əsasları və ictimai vəkillik", "Gənclərin ətraf mühitin qorunması və təmizlənməsində rolu" adlı təlimlər keçirilib. Bu təlimlər vasitəsilə məktəblilərə daha məsuliyyətli olmağı, təbiəti qorumağı və ekoloji cəhətdən sağlam mühit üçün çalışmağı öyrətmək hədəflənib. Layihə müddətində yaşıl iməcilik adı altında təmizlik aksi-

nardan baxıb reaksiya vermirsənsə, ictimai vəkil deyilsən. Bunu təlimçilər məktəblilərə izah edirlər. Bundan əlavə, tullantılar hər biri ayrı-ayrılıqda çeşidlənməlidir. Yeni şüşə qablar bir yeşiyə, elektornik tullantılar fərqli yeşiyə, məişət tullantıları başqa bir yeşiyə atılmalıdır. Lakin bununla bağlı maarifləndirmə işləri aparılsa da, heç kim çeşidləmir. Biz ictimai vəkillik edərək insanları yönləndirə bilərik. Hər hansı səhvi görüb onu izah edəndə, ictimai vəkillik funksiyasını yerinə yetirmiş olursan. Tullantıların hara gəldi atılması, pərakəndə zibillik sahələrinin çoxalması hallarına kəndlərdə, qəsəbələrdə, şəhərlərdə, o cümlədən paytaxtda tez-tez rast gəlmək olur. Bunun qarşısını almaq üçün ekoloji mədəniyyət formalaşmalıdır. Bunun üçün biz gənclər çalışmalıyıq.

- Tullantılardan əşyalar düzəldirsiniz və bu əşyalar sərgilənəcək. Maraqlıdır, uşaqlar tullantıdan əl işi düzəltməyi bacarırlarmı?

- Onlar əşyaları tək düzəltməzlər. Məktəbliləri 4 müxtəlif qruplara bölürük, bu qrupların hər birinə bir komanda lideri təyin edirik. Həmin komanda liderləri məktəblilərə əl işlərini düzəltməyə köməklik edirlər. Həmçinin onların təhlükəsizliyinə də biz cavabdehik. Onlar tullantılardan əl işlərini düzəltməyi maraqla qarşıladılar. Azyaşlı uşaqlar oyuncaqlar düzəltməyə başlayırdılar. Hətta evdə də bunu davam etdirəcəklərini deyirdilər. Layihə bitdikdən sonra belə, onlar düzəltməyə davam edirdilər. Təlimlərdən əlavə, kəndlərdə uşaqlarla söhbətləşir, maarifləndirmə işləri aparırıq. Məsələn, Tərtər çayına ermənilər tullantılar atır, uşaqlar da həmin suda oynayırlar. Su ilə gələn oyuncaqları götürürlər. Biz onlara izah edirdik ki, həmin çaydan oyuncaq götürmək olmaz. Çünki bu, çox təhlükəlidir.

- Gələcək planlarınız nədir?

- Bu istiqamətdə layihələrimizi davam etdirəcəyik. Gəncə, Goranboy, Tovuzdan sonra Cocuq Mərcağıda təlimlərə başlayacağıq. Hər birimizdə ətraf mühiti qoruma mədəniyyətinin, şüurunun olması dünyamızın bu günü və sabahı üçün əhəmiyyətlidir. Təmiz bir dünyada yaşamaq üçün ilk əvvəl fikirlərin təmiz olması lazımdır. Son illərdə ekoloji çirkənlənmənin kəskin artması global problemə çevrilib. Hansı yaşda olmağımızdan, hansı sahədə çalışmağımızdan asılı olmayaraq, hər birimiz bilməliyik ki, təmizliyə ciddi yanaşmadığımız, əhəmiyyət vermədiyimiz ətraf mühit bizlərə ancaq zərər verir. Ona görə hər kəsin ekoloji mövzusunda maarifləndirilməsi lazımdır. Ətraf mühiti qorumaq şüuru insana xüsusən uşaq vaxtından qazandırılması lazım olan bir dəyərdir. Bu şüur ilə yetişən uşaq gələcəkdə ətrafını təmiz saxlamaq mövzusunda məlumatlı və daha həssas biri olacaq. Uşaqlarda ilk tərbiyə və təhsil ailədən başlayır. Onlara ətraf mühiti qorumaq şüurunu nə qədər erkən öyrədə bilsək, gələcəyimiz də əmin əllərdə olar. Ətrafa verdiyimiz zərərli saymaqla qurtarmaz. Onları sıralamaq və ya sadalamaq yerinə, qarşısını almaq üçün təbii edəcəyimiz mühüm layihələrimiz olmalıdır. Bu istiqamətdə biz gənclərin üzərinə böyük məsuliyyət düşür.

Qeyd edək ki, "Eko youth" layihəsi Azərbaycan Gənclər Fondunun 11-ci qrant müsabiqəsi çərçivəsində həyata keçirilib. Layihəyə "Yaşıl ASAN" və "ASAN Könüllülər" təşkilatı dəstək olub.

“İşlərimizin nəticəsini görmək ən böyük qazancımızdır”

Elnur Şabanzadə: Təmiz bir dünyada yaşamaq üçün ilk əvvəl fikirlərin təmiz olması lazımdır

Aygün ƏZİZ

yaşadlarından seçilib. Birinci kursdan başlayaraq ictimai işlərdə fəallıq göstərən, ele ilk layihəsinə də universitet illərində başlayıb: "Əvvəlcə universitet daxilində həyata keçirilən layihələrdə iştirak edir, təcrübə toplayırdım. Daha sonra layihə yazmağa cəhd etdim və uğurlu alındı. İlk dəfə Gəncədə "ASAN Könüllülərinin birinci həvəskar teatırı" layihəsini həyata keçirdim. Könüllülərlə birlikdə Əbdürrəhim Bəy Haqverdiyevin "Yeməmişən qazətini, nə biləsən ləzzətini?" tamaşasını qurduq. Həvəskar qrup yaratdıq və gənclər könlü şəkildə aktyorluq etdilər. Bu layihə davamlı şəkildə həyata keçirilirdi. Daha sonra cəmiyyətdən tərəfindən müsbət qarşılanan "Həmreylik üçün oxu" layihəsini həyata keçirdik".

Elnur Azərbaycanla yanaşı, beynəlxalq layihələrdə də iştirak edib: "İlk beynəlxalq layihəm Ukraynada oldu. Azərbaycanda layihələrin birində ən fəal gənc seçildim və bizi Ukraynaya təlimə göndərdilər. Daha sonra Türkiyədə, Rusiyada layihələrdə iştirak etdim. Ümumilikdə 60-dan çox yerli, 10-dan çox beynəlxalq layihədə iştirak etmişəm".

- Birinci kursdan fərqli təşkilatlarda könlülük kimi fəaliyyət göstərmisiniz. Könlülük sizə nə qazandırdı?

- Könlülük gələcəyə investisiya deməkdir. Düşünürəm ki, hansısa bacarıqların əldə edilməsi üçün ən böyük fürsətdir. Gələcəkdə qazandığın təcrübələri iş həyatında tətbiq edəndə, bunun nəticələri əvəzənilməz olur. Universitetdə oxumaq bizim vəzifə borcumuzdur. Sosial aktivlik, könlülük isə üstünlüyümüzdür. Adətən gənclər könlülük işləməyin nə qədər çətin olduğundan danışırırlar, amma unutmayın ki, uğura gedən yol məhz könlülükdən başlayır. Könlülük işləmək mənə həyatda bəzi şeylərin qarşılıqsız ola biləcəyini, hər dəfə mənfəət güdmədən sadə bir gülüş,

yu görəcəyik. Könlülük insana gözəl dostlar, dəyərlı insanlar tanıdır. Qazanca gəldikdə, işlərimizin nəticəsini görmək ən böyük qazandır.

- 70-ə yaxın layihədə iştirak etmişsiniz. Bəs "Eko youth" layihəsi necə yarandı?

- Ekoloji layihələrdə iştirakçı kimi çox olmuşam. Hər biri standart şəkildə həyata keçirilirdi. Maarifləndirilmə işləri aparılır, təlimlər verilir və bitirdi. Amma biz fərqlilik qatmaq istədik. İlk olaraq, ictimai vəkillik mövzusunda təlimlər keçiririk, bir məktəbli ictimai vəkil olaraq böyüdü. Düşünürəm ki, məktəblilərə təlim keçməyin əhəmiyyəti daha çoxdur. Çünki universitet tələbələri sərbəst olur, təlimlərdə iştirak edə bilərlər. Amma bu şans məktəblilərdə olmur. Layihənin məqsədi Gəncə şəhərində və Cəbrayıl, Tovuz, Goranboy rayonlarında müəyyən olunan məktəblərin şagirdlərini təlimlərə cəlb etmək, ekoloji aksiyalarda iştiraklarını təmin etmək onları ekoloji mövzuda ictimai vəkil olaraq yetişdirməkdir. Layihə çərçivəsində 3 ay müddətində Gəncə, Cəbrayıl, Tovuz, Goranboyda yerləşən məktəblərdə ümumilikdə 80 şagirdə (hər regionda 20 nəfər olmaqla) 2

yası keçirildi və yığılan tullantılardan hər bölgədə 20-yə yaxın müxtəlif əl işi hazırlandı. Məktəblilər plastik və şüşə qablardan müxtəlif əşyalar hazırladılar. Bu əl işləri layihənin sonunda Gəncə "ASAN xidmət" mərkəzində sərgilənəcək.

- Məktəblilərin tullantılardan əşyalar düzəldərkən reaksiyası necə idi?

- Adətən təlimlərə şəhər, rayon mərkəzlərindən daha çox kəndlərdə maraq göstərilir. Məktəblilər həm öyrənib, həm də əyləndirilirdi. Tullantılardan əşyalar düzəltməkdən zövq alırdılar. Fantaziyalarını işə salır, əl

işini hazırladıqdan sonra sevinirdilər.

- İctimai vəkillikdən danışdınız. İctimai vəkillik nədir və bunu məktəblilərə necə izah edirdiniz?

- İctimai vəkillik odur ki, hər hansı bir insan yerə tullantı atırsa, sən ona izah edib, tullantının yerə atılmasının qarşısını almısan. Əgər kə-

